

Kedoshim: Do we need to be holy?

Rambam vs. Ramban

ויקרא י"ב: - דַבַּר אֱלֹהִים-עֲדַת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם:

רש"י: הוּו פְּרוּשִׁים מִן הָעֲרִיזוֹת וּמִן הָעֲבָרָה, שֶׁכָּל מְקוֹם שֶׁאֵתָּה מוֹצֵא גְדֵר עֲרִיזָה אֵתָּה מוֹצֵא קְדוּשָׁה, אֲשֶׁה זִנְה וְחֻלְלָה וְגו' אֲנִי ה' מְקַדְשְׁכֶם (ויקרא כ"א), וְלֹא יִחַלֵּל זָרְעוֹ, אֲנִי ה' מְקַדְשׁוֹ (שם), קְדוּשִׁים יִהְיוּ, אֲשֶׁה זִנְה וְחֻלְלָה (שם):

רמב"ן: ... לשון רש"י (רש"י על ויקרא י"ב:ב). אבל בתורת כהנים (פרשה א ב) ראיתי סתם פְּרוּשִׁים תִּהְיוּ וכן שנו שם (שמיני פרק יב ג) והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני כשם שאני קדוש כך אתם תהיו קדושים כשם שאני פרוש כך אתם תהיו פרושים. ולפי דעתי אין הפרישות הזו לפרוש מן העריות כדברי הרב אבל הפרישות היא המוזכרת בכל מקום בתלמוד שבעליה נקראים פרושים, והענין כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין א"כ ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזמת אשתו או נשיו הרבות ולהיות בסובאי יין בזוללי בשר למו וידבר כרצונו בכל הנבלות שלא הוזכר איסור זה בתורה, והנה יהיה **נבל ברשות התורה**, לפיכך בא הכתוב **אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות**. ימעט במשגל כענין שאמרו (ברכות כב) שלא יהיו תלמידי חכמים מצויין אצל נשותיהן כתרנגולין ולא ישמש אלא כפי הצריך בקיום המצוה ממנו, ויקדש עצמו מן היין במיעוטו כמו שקרא הכתוב (במדבר ו ה) הנזיר קדוש ויזכור הרעות הנזכרות ממנו בתורה (בראשית ט כא) בנח ובלוט, וכן יפריש עצמו מן הטומאה אע"פ שלא הוזהרנו ממנה בתורה כמו שהזכירו (חגיגה יח) בגדי עם הארץ מדרס לפרושים וכמו שנקרא הנזיר קדוש (במדבר ו ח) בשמרו מטומאת המת גם כן, וגם ישמור פיו ולשונו מהתגאל ברבוי האכילה הגסה ומן הדבור הנמאס כענין שהזכיר הכתוב (ישעיהו ט טז) וכל פה דובר נבלה. ויקדש עצמו בזה עד שיגיע לפרישות כמה שאמרו על רבי חייא שלא שח שיחה בטלה מימיו, באלו ובכיוצא בהן באה המצוה הזאת הכללית אחרי שפרט כל העבירות שהן אסורות לגמרי עד שיכנס בכלל זאת הצוואה הנקיות בידיו וגופו כמו שאמרו (ברכות נג) והתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים אחרונים כי קדוש זה שמן ערב, כי אע"פ שאלו מצות מדבריהם עיקר הכתוב בכיוצא בזה יזהיר שנהיה נקיים וטהורים ופרושים מהמון בני אדם שהם מלכלכים עצמם במותרות ובכיעורים. וזה דרך התורה לפרוט ולכלול בכיוצא בזה כי אחרי אזהרת פרטי הדינין בכל משא ומתן שבין בני אדם לא תגנוב ולא תגזול ולא תונו ושאר האזהרות אמר בכלל ועשית הישר והטוב (דברים ו יח) שיכניס בעשה הישר וההשויה וכל לפנים משורת הדין לרצון חבריו כאשר אפרש (שם) בהגיעי למקומו ברצון הקב"ה. וכך בענין השבת אסר המלאכות בלאו והטרחים בעשה כללי שנאמר תשבות ועוד אפרש זה (רמב"ן על ויקרא כ"ג:ד) בע"ה:

Rambam, shoresh 4

Behold that there are commands and warnings that appear in the Torah that are not about a specific thing, but rather include all of the commandments. It is as if it says, "Do everything I have commanded you to do and be careful about anything from which I have prohibited you"; or "Do not transgress anything of what I have commanded you about." And there is no room to count this command on its own - as it does not command us to do a specific act, such that it should be a positive commandment; nor does it warn us from doing a specific act, such that it should be a negative commandment. And this is like its saying, "Be on guard concerning all that I have told you" (Exodus 23:13); and what is stated, "And you shall keep my statutes" (Leviticus 19:19); "And you shall keep my judgements" (Leviticus 18:4); "and you shall keep My covenant" (Exodus 19:5); "And you shall keep My charge" (Leviticus 18:30), and many like these. And [others] have already erred in this principle, such that they counted, "You shall be holy" (Leviticus 19:2), to be included among the positive commandments. And they did not know that "You shall be holy," and "you shall sanctify yourselves and be holy" (Leviticus 11:44) are commands to keep the whole Torah. It is as if it said, "Be holy by doing everything I have commanded you and being careful about anything I have prohibited to you." And the words of the Sifra (Sifra, Kedoshim, Section 1:1) are, "'You shall be holy' - you shall be separated - meaning to say, separate from all the disgraceful things that I have prohibited to you." And in the Mekhilta (Mekhilta d'Rabbi Yishmael 22:30:1), "Issi ben Yehudah says, 'When the Holy

One, Blessed be He, originates a commandment for Israel, He adds holiness to them" - meaning to say this command is not a command in itself, but rather follows from the commands that they have been commanded. So one who fulfills this command will be called, holy. And there is no difference between it saying, "You shall be holy," or if it had said, "Do my commandments." Would you see that that which is being said [here] is a positive commandment, in addition to the commandments that it is referring back to, that we have been commanded? Likewise should we not say that "You shall be holy," and that which is similar to it, is a commandment - for it has not commanded us to do anything besides what we [already] know.

השגת הרמב"ן: ואמנם **בעל ההלכות גדולות** לא מנה קדושים תהיו אבל מנה והתקדשתם והייתם קדושים והקדושה באמת להיות פרושים, ואשר הם כלל למניעת כולן לא ימנו, קדושים תהיו ושמרתם את מצותי ושמרת ועשית את מצותיו ושמרתם את כל המצוה אשר אנכי מצוך היום ועוד כל המצוה תשמרון לעשות שמור את כל המצוה ושמרת ועשית אותם ורבים כן בתורה, אבל אמרו יתעלה והתקדשתם והייתם קדושים היא מצוה להיותם קדושים מליטמא באכילת השרצים והרמשים ביחוד כאשר מפרש והתקדשתם ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ ואם כן הפרש מאכילתם מקיים מצות עשה המיוחדת בהן...ואל תשתבש ותאמר לי והלא אמרת (בשורש א') כי בעל הלכות לא ימנה לאו הבא מכלל עשה, כן הדבר בעשין שאין בהם מצוה כגון כל צפור טהורה תאכלו שאין לאוכל מן הצפור הטהור שום מצוה אבל המצוה היא על הטמאה והיא בה לאו וכיון שכבר נמנע ממנה בלאו אחד מפורש בה אינה באה במנין. אבל העשה הנאמר בפרישה מהן והוא מצוה נמנה הוא במנין כשבות בשבת וימים טובים שהן נמנין בעשה והמלאכה בהם בלא תעשה וכן ענוי ביום הכפורים כי בהשמרנו מן הלאו נקיים מצות עשה וכן בשרצים נשמר מהן בלאו ונקיים מ"ע נאמר בהן בעצמן והתקדשתם, וזה דעת בעל ההלכות גדולות שלא מנה הנזכרים למעלה וכיוצא בהן ונתכוין בזה למה שהזכרנו.

סמ"ק מט: לעשות לפנים משורת הדין דכתיב (שמות יח) אשר יעשון: ואמר רבי יוחנן לא נחרבה ירושלם אלא על שדנו בה דין תורה: אלא דיני דמגיסתא לידיינו בה בתמיה אלא על שהעמידו דבריהם על דין תורה ולא עשו לפנים משורת הדין:

רמב"ן, דברים כא: יח

בן סורר ומורה על דעת רבותינו (סנהדרין סח) אינו קטן שהקטן פטור מכל עונשין שבתורה ומכל המצות אבל הוא המביא שתי שערות והנה יש עליו שני עונשין האחד שהוא מקלה אביו ואמו וממרה בהם והשני שהוא זולל וסובא עובר על מה שנצטוינו (ויקרא יט ב) קדושים תהיו

R. Aharon Lichtenstein, Does Judaism Recognize an Ethic Independent of Halacha?

Maimonides, however, does apparently treat *lifnim mishurat hadin* within a more rarefied context. After presenting his account of the golden mean in the opening chapter of *Hilkhot De'ot*, he concludes: "And the early pietists would incline their traits from the median path toward either extreme. One trait they would incline toward the farther extreme, another toward the nearer; and this is *lifnim mishurat hadin*."⁴¹ On this view, suprallegal conduct appears as the hallmark of a small coterie of *hasidim*. Postulated as an aristocratic rather than as a popular ideal, *lifnim mishurat hadin* thus represents a lofty plane whose attainment is a mark of eminence but whose neglect cannot be faulted as reprehensible.

This is, of course, drastically different from Nahmanides and may be construed as indicating—contrary to my earlier statement—that, according to Maimonides, *lifnim mishurat hadin* is

purely optional; that it constitutes a kind of supererogatory extra-credit morality rather than an obligation, strictly speaking. Even if the argument is accepted, it would not render *lifnim mishurat hadin* wholly voluntary. It would merely shift it, to use Lon Fuller's⁴² distinction, from the "morality of duty" to the "morality of aspiration." But a Jew is also commanded to aspire. More important, however, this point has little impact upon our present broader purposes. The semantics and substance of the term *lifnim mishurat hadin* aside, Maimonides most certainly does not regard character development, ethical sensitivity, or suprallegal behavior as non-halakhic, much less as optional, elements. He simply subsumes them under a different halakhic rubric, the demand for *imitatio dei*. "And we are commanded," he writes, "to walk in these median paths, and they are the right and the good paths, as it is written, 'And ye shall walk in His ways.'"⁴³ The command refers, of course, to the golden mean rather than to *lifnim mishurat hadin*,⁴⁴ but we are confronted by the same normative demand for "the right and the good." The difference in terminology and source is

רמב"ם משנה תורה, הלכות דעות א

ו ומי שהוא מודקדק על עצמו ביותר ויתרחק מדעה בינונית מעט לצד זה או לצד זה נקרא חסיד. כיצד. מי שיתרחק מגבה הלב עד הקצה האחרון ויהיה שפל רוח ביותר נקרא חסיד וזו היא מדת חסידות. ואם נתרחק עד האמצע בלבד ויהיה ענו נקרא חכם וזו היא מדת חכמה. ועל דרך זו שאר כל הדעות. וחסידים הראשונים היו מטין דעות שלהן מדרך האמצעית כנגד שתי הקצוות. יש דעה שמטין אותה כנגד הקצה האחרון ויש דעה שמטין אותה כנגד הקצה הראשון. וזהו לפנים משורת הדין. ומצוין אנו ללכת בדרך האלו הבינונים והם הדרכים הטובים והישרים שנאמר (דברים כח ט) "והלכת בדרךיו":

ז כך למדו בפרוש מצנה זו. מה הוא נקרא חנון אף אהה היה חנון. מה הוא נקרא רחום אף אהה היה רחום. מה הוא נקרא קדוש אף אהה היה קדוש. ועל דרך זו קראו הנביאים לאל בכל אותו הכנויין ארץ אפים ורב חסד צדיק וישר תמים גבור וחסק וכיוצא בהן. להודיע שהן דרכים טובים וישרים וחיבב אדם להנהיג עצמו בהן ולהדמות אליו כפי כחו: